

Sammendrag:

Gjesteundersøkelsen 2005

Gjesteundersøkelsen 2005 omfatter i prinsippet alle reiser til Norge som foretas av personer som er bosatt utenfor riket, uansett formål og/eller overnattingsmåte. Både ferie- og forretningsreisende er inkludert, og undersøkelsen dekker i 2005 alle som reiser ut av landet med ferge, fly, tog eller på veg med bil, turbuss eller rutebuss. Det gis også en oversikt over cruiseskipstrafikken. Bare de som har fast arbeid i Norge og bor i et annet land, er holdt utenfor, blant annet fordi disse ikke omfattes av det internasjonale *turisme*begrepet.

Året 2005

Totalbildet av trafikken viser at det samlede antallet ankomster i Norge fra utlandet var omlag 6,4 millioner i 2005. Dette tallet omfatter mer enn 3,8 millioner overnattingsgjester og 1,2 millioner dagsbesøkende som ankom Norge. I tillegg foretok utenlandske cruisepassasjerer om lag 1,3 millioner dagsbesøk i norske havner.

Av overnattingsgjestene var 900 000 på forretningsreise og 2,9 millioner på feriereise. Totalt resulterte denne trafikken i 26 millioner utenlandske overnattinger i Norge, hvorav forretningsreisende sto for 4 millioner og feriegjestene for 22 millioner gjestedøgn.

Hovedtyngden av trafikken fra utlandet finner sted i sommersesongen: To tredeler av alle overnattingsgjestene ankommer i perioden mai til september, mens 20 prosent kommer i vintersesongen (januar–april). De resterende 14 prosent kommer i årets tre siste måneder.

Det var i 2005 en oppgang i det samlede antallet ankomster (inkludert dagsreiser og cruisebesøkende) på ni prosent, mens det totale antallet gjestedøgn økte med fem prosent, sammenliknet med 2004. Den sterke veksten i antall ankomster skyldes blant annet en vekst på 20 prosent i tallet på cruisepassasjerer.

Blant *forretnings- og tjenestereisende* har besøkende fra Sverige, Danmark, Tyskland, Storbritannia og USA flest gjestedøgn i Norge. Sju av ti forretningsreisende bruker fly, og nesten halvdelen av overnattingene finner sted på hotell. Mange overnatter også i leiligheter og hus som arbeidsgiver stiller til disposisjon. Forretningstrafikken fra utlandet økte i 2005 målt ved antall ankomster, men oppholdstiden i Norge gikk noe ned, så målt i gjestedøgn var økningen beskjeden.

Ferie- og fritidstrafikken vokser også. Det er beregnet en vekst på seks prosent for antall ankomster og fem prosent for antall gjestedøgn i 2005. Tyskland og nabolandene Sverige og Danmark er de klart største utenlandsmarkedene. Også Storbritannia, Nederland og USA er betydelige markeder innen dette segmentet.

Sterkest var likevel veksten fra de noe mindre markeder, som enkelte land i Sentral-Europa og noen land utenfor Europa. På årsbasis fordeler feriegjestenes overnattinger seg med 28 prosent hos slekt og venner, 24 prosent på hotell etc., 23 prosent på hytte og 20 prosent på camping (inkludert camping utenfor regulert plass). Fem prosent av overnattingene skjer på blant annet Hurtigruten, andre transportmidler og andre mer spesielle og tilfeldige overnattingsformer.

Feriegjestene som reiser med bil og buss representerer 13,3 millioner gjestedøgn eller nokså nøyaktig 60 prosent av alle utenlandske overnattinger. Etter en stagnasjon rundt årtusenskiftet, har det vært en økning i ferietrafikken med bil og turbuss de to siste årene. Dette gjaldt for de fleste land i 2005, sterkest for Finland, Frankrike og fra en del sentraleuropeiske land.

Vintertrafikken

Det kom om lag 960 000 utenlandske overnattingsgjester til Norge i de fire første månedene i 2005, en økning på åtte prosent i forhold til året før. Det var vekst både for forretningstrafikken og for de private reisene.

Det er nabolandene Sverige og Danmark som er viktigst for norsk vinterturisme, men Storbritannia og Tyskland er også betydelige markeder. Vinterturismen fra Sverige økte med åtte prosent i 2005, mens det danske markedet er stabilt. For Tysklands del har det skjedd en jevn vekst i stort sett alle årene etter 1998. Når det gjelder britene, har det vært en betydelig vekst de tre siste årene.

Tabell A viser en del sentrale omfangstall for vintertrafikken i årene 2003-2005.

Tabell A: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge vintersesongene 2003–2005. Enhet = 1000.

	2003	2004	2005	Endring i % 2004–2005	2005			
					Veg	Ferge	Fly	Tog/rutebuss
Gjester i alt	1 136	1 206	1 307	8	609	267	412	20
Dagsbesøk	335	335	342	2	244	63	33	2
Overnattingsgjester	801	871	965	11	364	204	378	18
– på tjenestereise	215	234	262	12	49	16	190	6
– på privat reise	585	637	703	10	315	188	188	12
Gjestedøgn i alt	4 442	4 826	5 456	13	1 634	1 358	2 365	99
– på tjenestereise	840	950	1 007	6	160	104	707	36
– på privat reise	3 602	3 876	4 449	15	1 474	1 254	1 658	63

TØI rapport 813/2005

Sommertrafikken

Tabell B gir et bilde av hovedtrekkene ved den utenlandske trafikken til Norge i månedene mai – september 2005. I alt var mer enn 4,2 millioner utenlandske besøkende i Norge denne sommeren. Av disse var det 2,3 millioner som overnattet, og disse tilbrakte nesten 18 millioner gjestedøgn i landet. Hele 83 prosent av overnattingsgjestene var på feriereise, de øvrige 17 prosent var på

forretningsreise. Feriegjestene står for nesten 90 prosent av det samlede antallet gjestedøgn i sommersesongen.

Tabell B: Utenlandsk ferie- og forretningstrafikk i Norge. Registrert utreise fra Norge sommersesongen 2005. Enhet = 1000.

	I alt	Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
Gjester i alt	4 208	1 407	545	896	64
- På dagsreise	628	473	113	37	5
- Cruisepassasjerer ¹⁾	1 296				
- Overnattingsgjester	2 284	934	432	859	59
-- herav på tjenestereise	398	72	32	286	9
-- herav på feriereise	1 885	862	401	573	49
Gjestedøgn i alt	17 604	5 667	4 726	6 846	365
- gjestedøgn på tjenestereise	1 953	374	237	1 298	44
- gjestedøgn på feriereise	15 651	5 293	4 489	5 548	321
Antall kjøretøyer					
Personbiler	531	432	99		
Bobiler	50	45	5		
Biler m/ campingvogn	26	24	2		
Busser	9	7	2		

TØI rapport 813/2005

¹⁾ Angir antall besøk i land. Totalt passasjerantall var om lag 324 000.

En stor del av ankomstene skjer med bil på vegovergangene mot Sverige og Finland. Ser en bort fra cruisepassasjerene, var det ca 2,9 millioner gjester som besøkte Norge i perioden fra mai til september, og 1,4 millioner av disse krysset grensen ut av landet på veg. De øvrige grensepasseringene skjer på fly (900 000), ferge (545 000) og tog eller rutebuss (65 000). I tillegg kommer altså 1,3 millioner dagsbesøk fra cruisepassasjerer.

Strukturen på ferie- og forretningstrafikken er ellers svært ulik når det gjelder reisemåter. Mens ferietrafikken er noenlunde jevnt fordelt til lands, til vanns og i lufta, er forretningstrafikken i stor grad knyttet til bruk av fly.

Dagsbesøkende og cruisepassasjerer

Det ble foretatt om lag 630 000 utenlandske dagsbesøk i Norge sommeren 2005, en økning på ni prosent i forhold til året før. Økningen skyldes først og fremst flere dagsreiser fra Sverige og Tyskland. Dagsturtrafikken går hovedsakelig på veg, men det er også en del dagsreiser til Norge med ferge og fly.

Det er beregnet at om lag 324 000 utenlandske cruisepassasjerer kom til en eller flere norske havner i 2005. Dette tilsvarer om lag 1,3 millioner dagsbesøk i havnene, da hver cruisepassasjer i gjennomsnitt var på fire landbesøk i norske havner. Det har vært en kontinuerlig vekst i cruisetrafikken de siste årene, antall skipsanløp har økt og skipene er blitt større. Størst har trafikkveksten vært for

cruisepassasjerer fra Europa, i særlig grad fra Storbritannia, Tyskland, Italia og Spania, mens det har vært nedgang i tallet på amerikanske cruisegjester.

Overnattingsgjestene

Antall overnattingsgjester gikk opp med seks prosent i 2005. Fordi gjennomsnittlig oppholdstid var 7,7 netter i 2005 mot 8,0 året før, økte tallet på gjestedøgn med "bare" tre prosent i forhold til foregående sommersesong. Det kom flest overnattingsgjester fra Sverige og Tyskland, men det var også mange ankomster fra Danmark, Finland, Storbritannia, Nederland, Frankrike og USA.

Tabell C: Utenlandske gjestedøgn i Norge i sommersesongen 2005 etter bostedsland og transportmiddel ved utreise. Enhet = 1000. Gjennomsnittlig antall gjestedøgn per reisende.

	I alt	Gj.døgn	Transportmiddel ved utreise			
			Veg	Ferge	Fly	Tog/Rutebuss
I alt	17 604	7,7	5 667	4 726	6 846	365
Sverige	1 974	4,2	1 299	160	373	142
Danmark	1 721	7,0	516	803	358	44
Finland	709	3,5	594	1	110	4
Storbritannia	1 171	7,8	33	282	846	10
Nederland	1 329	10,2	472	484	365	8
Belgia	241	7,6	51	47	142	1
Frankrike	694	8,0	159	38	492	5
Tyskland	4 903	10,6	1 585	2 545	744	29
Italia	414	9,2	179	17	207	11
Sveits	307	9,3	73	27	193	14
Østerrike	149	8,3	98	9	39	3
Spania	398	10,8	53	4	338	3
Russland	129	8,6	67	0	60	2
Europa ellers	1 327	9,5	486	181	632	28
USA	1 062	10,2	0	16	1 023	23
Japan	138	4,1	0	0	129	9
Øvrige land	938	11,6	2	112	795	29

TØI rapport 813/2005

Oppholdstiden i Norge varierer mye etter hvor gjestene er bosatt, se tabell C. Mens svenskene og finnene i gjennomsnitt oppholder seg om lag fire netter i Norge, er nederlenderne, tyskerne og spanjolene her i om lag 10 netter. Målt i antall gjestedøgn er Tyskland det klart største enkeltmarkedet, med 4,9 millioner gjestedøgn. Sverige, Danmark, Storbritannia, Nederland, Frankrike og USA representerer også betydelige gjestedøgnsvolumer.

Forretnings- og tjenestereisende

Forretningstrafikken målt i antall ankomster gikk opp med 10 prosent sommeren 2005. Forretningsoppholdene i Norge er imidlertid blitt kortere, og veksten i antall gjestedøgn ble derfor på bare én prosent. Fly er det dominerende transportmiddel blant forretningsreisende fra utlandet.

Ferie- og fritidsreisende

Sommeren 2005 kom det 1,9 millioner utenlandske overnattingsgjester på feriereise til Norge, og disse tilbrakte i gjennomsnitt 8,3 netter her i landet. Dette utgjør mer enn 15 millioner gjestedøgn. Tyskland er fortsatt klart størst når det gjelder antall ferieovernattinger, tre av ti utenlandske feriegjestedøgn i Norge om sommeren foretas av en tysker. Nest etter Tyskland er Sverige, Danmark og Nederland de viktigste enkeltmarkeder for ferietrafikk til Norge i sommersesongen. Dessuten representerer Storbritannia, USA, Frankrike, og Finland hver for seg markeder på mellom en halv og én million overnattinger i Norge om sommeren.

Ferie- og fritidstrafikken på veg og ferge (bil- og turbussturister) ble i 2005 beregnet til å ligge seks prosent høyere enn i 2004 når det gjelder antall ankomster og tre prosent høyere når det gjaldt gjestedøgn. Oppholdstiden i Norge gikk altså litt ned. Bil- og bussturistene representerer 9,8 millioner gjestedøgn, eller 62 prosent av alle feriebaserte, utenlandske gjestedøgn. Denne store ferietrafikken med bil og buss fra utlandet er dominert av reisende fra Tyskland, de nordiske nabolandene og Nederland. Etter en nedgang rundt årtusenskiftet, har denne ferietrafikken vist en klar økning de siste par årene.

Det kom nesten 50 000 bobiler til Norge sommeren 2005, det høyeste antall som er registrert siden Gjesteundersøkelsen kom i gang i 1995. 40 prosent av bobilene var tyske, men økningen har vært sterkest for finske og svenske bobiler. Bobilgjestene sto for om lag 1,3 millioner gjestedøgn i Norge sommeren 2005. Antallet utenlandske *biler med campingvogn* i sommersesongen 2005 er beregnet til om lag 23 000, noe som betyr en liten nedgang i forhold til fjoråret. De fleste bilene med campingvogn kommer fra Sverige, Finland, Nederland og Tyskland.

Turbustrafikken har vist en synkende trend de seneste årene, men økte noe i 2004 og 2005. Det er beregnet at det kom 9 500 turbusser til Norge sommeren 2005, noe som bidro med om lag 1,6 millioner gjestedøgn i sommermånedene.

Flyforbindelsene mellom Norge og utlandet fraktet om lag 570 000 utenlandske feriegjester til Norge sommeren 2005, og disse gjestene tilbrakte 5,5 millioner gjestedøgn her. Dette er en vekst på fem prosent i forhold til tilsvarende periode 2004. En viktig årsak til veksten er trolig de mange nye flyforbindelsene som er blitt opprettet mellom Norge og utlandet i det siste, samtidig som det generelle prisnivået for flyreiser i Europa er på veg ned.

Utenlandstogene og ekspressbussene befordret 50 000 ferierende overnattingsgjester fra andre land sommeren 2005. Dette representerer 320 000 overnattinger i Norge.

Overnattingsmåter

Tabell D gir en oversikt over overnattingsmønsteret for all utenlandsk turisttrafikk til Norge.

Tabell D: Utenlandske gjestedøgn for alle gjester som reiser ut av Norge med bil, turbuss, tog/rutebuss og fly, etter overnattingsmåte. Sommersesongene 2003–2005. Prosent. N = antall gjestedøgn i tusen.

	2003	2004	2005				
	I alt	I alt	I alt	Bil	Turbuss ¹⁾	Tog/Rutebuss	Fly
I alt (N)	100 (15 407)	100 (16 890)	100 (17 622)	100 (9 426)	100 (985)	100 (365)	100 (6 846)
Hotell, pensjonat o.l.	27	26	27	14	79	23	38
Camping på campingplass	18	19	18	32	6	2	1
Fri camping	4	5	6	10	0	4	1
Leid hytte	17	13	12	20	6	3	3
Egen eller lånt hytte	4	4	5	7	0	3	3
Slekt og venner	21	23	22	13	0	51	36
Annet	9	10	10	4	9	14	18

TØI rapport 813/2005

¹⁾ Fordelingen på overnattingsmåte for bussturistene er usikker på grunn av få observasjoner

Overnatting på hotell, pensjonat og lignende er den mest vanlige overnattingsformen totalt for alle gjestedøgn. Nest viktigste overnattingsform sommeren 2005 var overnatting hos slekt og venner. Overnatting på campingplass og i leid hytte er også viktige, hver med en andel på henholdsvis 18 og 12 prosent av overnattingene.

Blant bilturistene er camping og hytte mest utbredt, fulgt av hotell. De som reiser med turbuss overnatter mest på hotell. Videre har flyreisende høye andeler på hotell og hos slekt og venner. For dem som reiser med tog eller rutebuss, skjer halvdel av overnattingene hos slekt og venner, men en fjerdedel av overnattingene foretas på hotell.

Det er imidlertid stor variasjon i overnattingsmønsteret mellom turister fra ulike bostedsland: Svenske bil- og bussturister benytter for eksempel i stor grad ikke-kommersielle overnattingsformer som innkvartering hos slekt/ venner eller egen/ lånt hytte, mens tyskerne i stor grad er orientert mot camping og leid hytte. Finske og særlig nederlandske turister har høye andeler camping, mens for eksempel briter i betydelig grad overnatter på hotell. Britene har også mange overnattinger hos slekt og venner.